

Uzaktan Eğitimde Ball State Üniversitesinin Uygulaması Türk Üniversiteleri İçin Uygulanabilir Bir Model Olabilir mi?

Zerrin Ayvaz Reis, Istanbul University, Istanbul University Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi BÖTE, Beyazıt Istanbul, ayvazzer@istanbul.edu.tr

Abstract

Distance education has been delivered by information and communication technologies for recent years. Web based education has been widely used throughout worldwide with the support of the innovations in internet and bandwidth technologies and is accepted as a future education system.

The studies in distance education in our country have been accelerated. Unfortunately, the number of web based education programs and the number of universities providing this type education is far from what it should be.

Aim of this study is to report my observations and experiences about on distance education at BSU-USA. This project would be an opportunity to discuss the factors to launch web based education in a right and effective way or the reasons against this type of education during the transition period.

Keywords: BSU-Ball State Üniversitesi, UE-Uzaktan eğitim, Blackboard, WTE-Web Tabanlı Eğitim, Hybrid education.

GİRİŞ

Uzaktan eğitim; herhangi bir engeli (kişinin bulunduğu yerde almak istediği eğitimi veren bir kurum bulunmaması, ekonomik gereksinimi yüzünden çalışmak zorunda olması, ailesinde gün içinde bakımına muhtaç birinin olması veya bedensel herhangi bir engeli olması) sebebi ile örgün eğitime devam edemeyen kişiler için geliştirilmiş, farklı araçlarla (radyo, TV ve/veya posta yolu ile) gerçekleştirilen bir eğitim modelidir.

Günümüzde ise uzaktan eğitim artık bilgi ve iletişim teknolojileri de kullanılmak suretiyle yapılabilmektedir. Bilgi teknolojisi araçları kullanılarak yapılan eğitimde aşağıda maddelerle gösterilen teknolojilerin kullanıldığı görülmektedir (Belanger & Jordan, 2000).

- Bilgisayar Tabanlı Eğitim (Computer-Based Training): Eğitimin tümünde bilgisayarların kullanıldığı, temel amaç olarak eğitimin bilgisayar kullanılmak suretiyle verildiği modeldir.
- Bilgisayar Destekli Öğretim (Computer-Assisted Instruction): Eğitimde, bilgisayarların dersin anlaşılmasına yardımcı araç olarak kullanıldığı modeldir.
- Web Tabanlı Eğitim (Web-Based Training): Eğitimin; internet ve bilgi teknolojileri kullanılarak verildiği temeline dayalıdır. Bu eğitim modelinde; farklı süreçleri eşzamanlı veya ertelenmiş zamanlı olarak kullanmak mümkündür.
- Telekonferans (Teleconferencing): Tele iletişim hatları kullanılarak, görüntülü yapılan eğitim modelidir. Uzak mesafeler için eşzamanlı yapılır.
- Video ile Eğitim (Videotape): Eğitimde video kayıtlarının kullanıldığı eğitim modelidir. Bu videolar tele iletişim veya internet bağlantıları ile gerçekleştirilir. Ertelenmiş zamanlı olarak verilmektedir.
- Video Tele Eğitim (Video Tele-Training): Görüntülü uzaktan eğitim modelidir. Eşzamanlı veya ertelenmiş zamanlı verilmektedir.

Bunlardan bazıları geleneksel sınıf eğitimini desteklemek için, bir kısmı da tamamen geleneksel sınıf eğitiminin yerini almak üzere tasarlanmıştır. Uzaktan eğitim almak isteyen biri için bu teknolojilerden birisi fayda ve zararları göz önüne alınıp değerlendirildiğinde daha uygun hale gelecek ve kişi bu yöntemle eğitim almayı tercih edecektir.

E-öğrenme; web tabanlı eğitim, bilgisayar tabanlı eğitim, sanal sınıflar ve dijital iş birliği gibi uygulamaları ve süreçleri içeren geniş bir kavramdır (Aşkar ve Altun,2004). Bu süreçte artık geleneksel uzaktan eğitim araçlarının yerini bilgi teknolojileri araçları almıştır. Web tabanlı eğitim sistemleri; gelişen web teknolojileri ve bilgisayar konferans sistemleri sayesinde zaman, mekan ve uzaklıktan bağımsız bir şekilde öğrencilerin birlikte çalışmalarına olanak veren oluşumlardır (Guzley, Avanzino, & Bor, 2001; Manzanares, 2004).

Web tabanlı eğitim; uzaktan eğitimin internet aracılığı ile yapıldığı süreçtir. WTE'nin en çarpıcı özelliği geleneksel ders saati ve derslik ortamından uzaklaşma; bir başka deyişle, zaman ve mekan kısıtlamasının büyük ölçüde ortadan kalkmasıdır. Böylece, öğrenci dersini herhangi bir zamanda, bulunduğu mekandan; işyeri, ev veya yurtlardan İnternet aracılığıyla izleyebilmektedir. Bu özellik, aynı zamanda eğitimde daha geniş ve farklı ülkelerdeki öğrenci kitlelerine ulaşma olanağı da sağlamaktadır. Artık WTE'de sanal sınıflar kullanılarak, kişiler uzak yerlerde olsalar bile eşzamanlı olarak web ortamında eğitim alabilmektedirler.

Öğrenme toplulukları da bu iletişim olanağından yararlanarak, çevrimiçi öğrenme toplulukları ya da sanal öğrenme toplulukları adını almışlardır. Yapılan araştırmalar çevrimiçi öğrenme topluluklarının da yüz-yüze olanları kadar insanların öğrenmelerine yardımcı olduğunu ortaya koymaktadır (Rovai, 2001).

Öğrenim Yönetim Sistemi

Öğrenim yönetim sistemi; öğrencinin kendi isteği doğrultusunda ders seçimi yaparak, belli zamanlarda derse girerek öğrenmenin sağlandığı ve öğrencinin ders için sisteme ne kadar girip çıktığı neler öğrendiğini sunan bir sistemdir (Şentürk, 2007).

Öğrenim yönetim sistemi sayesinde bilgiler öğrencinin hizmetine sunulabilmekte üye olan her öğrenci istediği dersi öğrenebilmektedir. Öğrenci istediği zaman derse katılıp öğrenebilmekte böylece zaman ve mekan sorunu ortadan kalkmaktadır. Öğrenciler bilmedikleri konuları öğrenerek bireysel gelişimlerini sağlamaktadır.

Öğrenim yönetim sistemi içerisinde sadece konu anlatımları değil, alıştırmalar, çevrimiçi testler, etkileşimli anlatımlar, konuların uygulanma biçimi, forumlar, dosya alış-verişleri, takvim, online sohbet ortamları, öğrencinin durumunun raporlanması, hangi derse girip o derste ne kadar zaman ayırdığı bilgileri tutulmakta, gerektiği zaman bu bilgilerden yararlanılmaktadır.

E-öğrenme uygulamalarına hizmet vermek üzere geliştirilmiş Moodle, Joomla, SharePoint, BlackBoard ve şimdi Blackboard tarafından satın alınmış olan WebCT'yi yaygın kullanılan öğrenim yönetim sistemleri arasında sayabiliriz.

İçerik Yönetim Sistemi

Teknolojik ihtiyaçların arttığı günümüzde, herkes İçerik Yönetimi Sistemleri'ne (İYS) duyulan ihtiyacın farkındadır. İçerik yönetim sistemi tanımı ilk olarak web sitesi hazırlama ve yönetme fonksiyonu için kullanılmıştır.

Bir İçerik yönetim sistemi; oluşturmayı, yönetimi, yayımlamayı, dağıtımı ve şirketleşmiş bilginin açığa çıkmasını desteklediği gibi, internet web sitesindeki bütün sayfaların yaşam döngülerini, intranetteki dokümanları, küçük ve kolay araçlar sayesinde yayımlamayı ve bunun sonucunda da arşivlemeyi sağlamaktadır (Kalvo, 2002).

Çoğu zaman bir web sitesi hazırlamak, web sayfalarında bulunan bilgilerin arzu edilen şekilde görüntülenmesini sağlayan yazılımlar olarak dar anlamli bir tanımla değinilen içerik yönetim sistemleri, uluslararası platformda birçok organizasyon için zorunluluk haline gelen modern bir varlık yönetimi tekniği olmuştur.

ÇALIŞMANIN AMAÇ VE KAPSAMI

Bu çalışma ile aktarılmak istenen temel konu; ABD-Ball State Üniversitesinde (BSU) Bilgi teknolojileri kullanılarak yapılan uzaktan eğitim uygulamasının ne olduğu konusunda bilgi vermek ve BSU'da kullanılan uygulamanın Türk üniversitelerindeki uygulanabilirliğinin ortaya konulmasını sağlamaktır.

BSU, uzaktan eğitimde Blackboard öğrenim yönetim sistemini kullanmaktadır. Üniversite Blackboard'u sadece uzaktan eğitimde değil, aynı zamanda örgün eğitime destek olarak da kullanmaktadır. BSU'da yapılan araştırmada şu sorulara cevap aranmıştır.

1. BSU'da uzaktan eğitim nasıl gerçekleştirilmektedir? Kullanılan yöntem ve araçlar nelerdir?
2. BSU öğretim üyeleri, teknik personeli ve öğrencileri bu uygulama modeli hakkında ne düşünmektedir? Karşılaşılan sorunlar, çözüm önerileri nelerdir?
3. Kullanılan sistemin kurulum ve uygulama maliyeti nedir?

Çalışmanın sonraki adımında; BSU'deki modele benzer bir uygulamanın Türkiye'deki üniversitelerde gerçekleştirilip gerçekleştirilmediği araştırılmıştır.

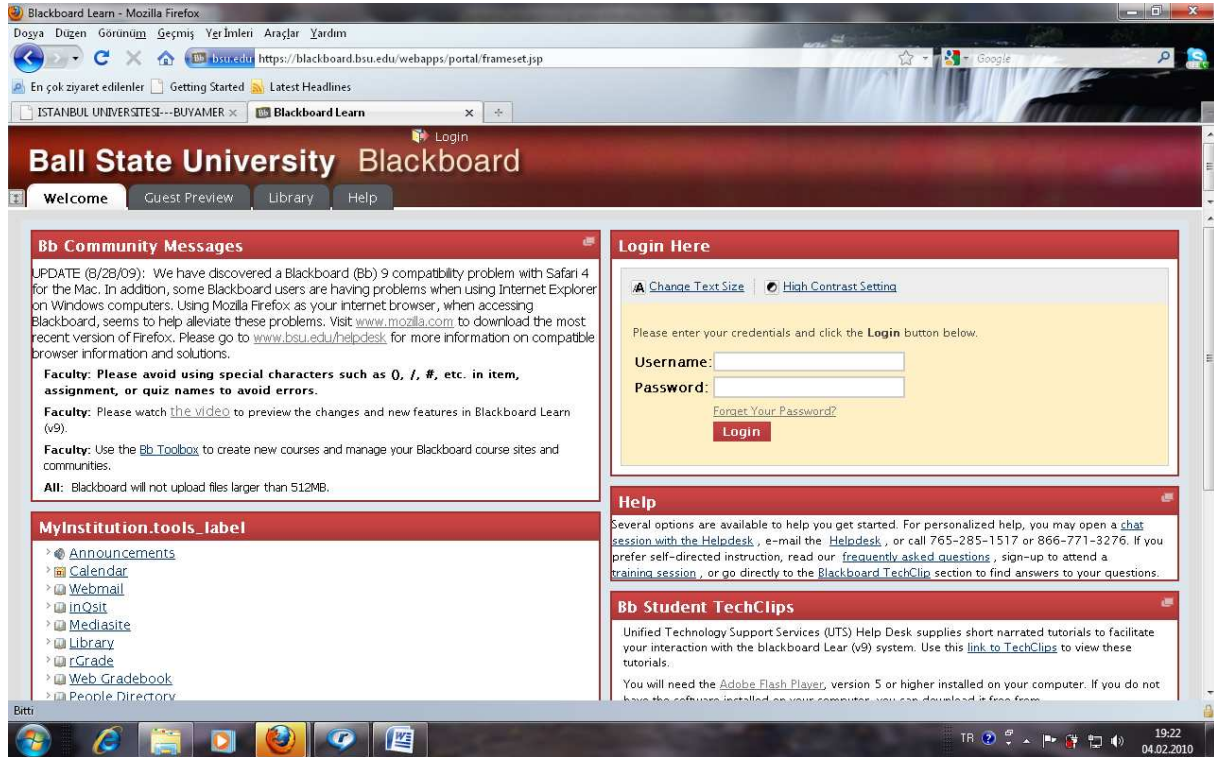
YÖNTEM

Bu çalışma iki aşamada gerçekleşmiştir. Birincisi BSU'daki mevcut online eğitimde bir bileşen olarak yer almak, bir online ders verme-alma uygulaması yapmak. Bu şekilde sistemin kullanılabilirliğini anlamak amaçlanmıştır. İkincisi de; odak grup üzerinde nitel araştırma yaparak, görüşlere doğrudan ulaşmak. Bu amaçla Ball State Üniversitesi'nin Online Eğitim Destek Grubu Yöneticisi, teknik elemanı ve online eğitimde ders veren öğretim üyeleri ile görüşülmüştür.

BULGULAR

Bilindiği gibi Blackboard'un a) Öğrenim yönetim sistemi, b) İçerik yönetim sistemi olmak üzere 2 ana modülü hizmet vermektedir.

Ball State Üniversitesi'nde Blackboard'un öğrenim yönetim sistemi kullanılmakta, içerik yönetim sistemi kullanılmamaktadır. Blackboard; Ball State Üniversitesi'nde hem uzaktan eğitim amaçlı, hem de yüz yüze eğitime destek amaçlı tüm dersler için kullanılmaktadır. Öğretim üyeleri ve öğrenciler Resim 1'de görülen arayüz yardımıyla, kendilerine üniversite tarafından verilmiş olan, bireylerin e-posta, kütüphane ve online ders sistemine girmelerini sağlayan, kullanıcı adı ve şifreleri ile sisteme giriş yapıp amaçlarına uygun olarak bu sistemi kullanabilmektedir. 2009-2010 eğitim öğretim yılında Ball State Üniversitesi'nde (BSU) Blackboard Learn V.9 kullanılmaya başlanmıştır. Önceki sürümle olan farklılıklar üniversitenin web sayfasından Blackboard uygulaması için tıklanıldığında; "Blackboard Community Messages" modülü içinde "Faculty: Please watch [the video](#) to preview the changes and new features in Blackboard Learn (v9)" uyarısı ile <https://blackboard.bsu.edu/webapps/portal/frameset.jsp> adresinden açıklanmaktadır.

Resim 1: Ball State Üniversitesi'nde kullanılan öğrenim yönetim sistemi ana sayfası.

Sistemin kullanımı ile ilgili gelişmeler, duyurular "Blackboard Community Messages" modülü içinde duyurulmaktadır. Önemli bir nokta; sistemin ve modüllerin düzgün çalışması ancak kullanılacak web tarayıcısının "internet explorer" yerine "firefox modzilla" olması ile mümkün olmaktadır.

Öğretim üyeleri; derslerini Blackboard'da açmak üzere tanımlayıp, daha sonra dersin öğrencilerini sisteme tanıtmaktadır. Her ders arayüzünde hangi hizmetlerin nerede görüntülenmesi isteniyorsa, bu seçimler ders hocası tarafından tasarlanmaktadır. Öğretim üyeleri bu başlıkların hepsini veya birkaçını kullanabilmektedir. Bu hizmetlerin arayüzde nerede görüntüleneceğine kendileri karar verip, gerekli düzenlemeleri yapmaktadırlar. Kısaca Blackboard'da neler yapılabileceği Tablo 1'de görülmektedir.

ÖĞRETİM ÜYESİ	ÖĞRENCİ
Ders açar	Derse kaydolar
Öğrencilerini tanımlayabilir, gruplara ayırabilir	Eğitmenin yaptığı tüm tanımlamalardan yararlanabilir
Dersinin arayüzünü ve içeriğini tasarlayabilir	Ders ünitelerini kendi bilgisayarına indirebilir
Dersi için sözlük hazırlayabilir	Ödevlerini sistemden alabilir
Ders ünitelerini sisteme yükler	Ödevlerini sisteme yükler
Öğrencilerine duyuru yapar	Sınavını sistemde olur
Sınavlarını sistemi kullanarak yapabilir	Anketleri sistemi kullanarak cevaplayabilir
Öğrencilerine ödevleri sistemi kullanarak verebilir	Notlarını sistemden öğrenebilir
Notları sistemden duyurur	Sistemdeki iletişim araçlarının tümünü kullanabilir
Anketler yapabilir	
Senkronize uygulamalar tanımlayabilir (Sanal sınıf uygulamaları veya Chat ortamları)	
Öğrencilerinin derse katılım durumlarını izleyebilir	

Tablo 1: Blackboard'da yapılabilirlikler

Odak grup çalışmasından elde edilen bulguları kısaca özetleyecek olursak tüm bulgular doğrultusunda kısaca şunlar söylenebilir. Ball State Üniversitesinin öğrencilerine günümüz teknolojisinin tüm olanaklarından yararlanıp sunduğu online eğitimin; hem web üzerinden Blackboard öğrenim yönetim sistemi ile asenkron, hem de stüdyo sınıflar kullanmak suretiyle senkron olarak gerçekleştirildiği anlaşılmıştır. Ayrıca senkron eğitim; IHETS üzerinden Adobe Connect ile ve üniversite bünyesindeki sayıları 5-6 olan Mediasite stüdyoları ile gerçekleştirilmektedir.

Ball State Üniversitesi'ndeki online eğitime katılan herkesin (eğitmen, öğrencilerin ve destek elemanlarının) genel anlamda bu eğitimden memnun oldukları anlaşılmaktadır. Özetleyecek olursak; öğrenciler her zaman öğrenim yönetim sistemi vasıtasıyla dersleri takip edebilmekte oldukları için, öğretim elemanları öğrencilere yine bu sistem yardımıyla her an ulaşabildikleri için, destek elemanları da maaşları tatmin edici olduğu için bu sistemden memnun oldukları anlaşılmaktadır.

Öğrenciler ödedikleri öğrenim harcı, kayıtlı oldukları programda aldıkları derslerin kredi toplamına göre hesaplanmaktadır. Tüm Amerika Birleşik Devletleri eyaletlerinde üniversite öğrencilerine uygulanan sistem burada da kendini göstermektedir. Bu sebeple doğrudan ücretler konusundaki miktarları vermek mümkün değildir. Çünkü aynı programa kayıtlı olan öğrencilerin bir kısmı eyaletin yerlisi iken diğeri başka bir eyaletten gelmişse yaklaşık 2 kat daha fazla harç ücreti ödemektedirler.

Online uzaktan eğitim programlarında lisans öğrencilerinin ödediği en düşük 1 saatlik kredi ücreti 224 \$'dır. Öğrenciler her bir dönem ortalama 30 kredi almaktadır. Bu da dönemlik harç ücretinin yaklaşık 6700\$ olması demektir. Dolayısı ile yıllık Blackboard firmasına ödenen 100.000 \$'lık lisans ve buna ilaveten bakım anlaşması olarak ödenen 100.000 \$ ve diğer tüm masraflar, online uzaktan eğitime kayıtlı öğrenci sayısının çokluğu sebebiyle fazlasıyla karşılanmaktadır.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Detaylı değerlendirdiğimiz zaman her koşulda öğrencilerin zaman ve mekan kısıtı olmadan eğitim almaktan memnun olacakları kesindir. Sadece online eğitim öğrencileri değil, ama karma eğitim alan öğrencilerin de BSU'da online eğitimden çok yararlandıkları gözlenmiştir. Çünkü Blackboard öğrenim yönetim sistemine yüklenmiş olan haftalık ders konuları ile dersi nerede olurlarsa olsunlar takip edebilmekte ödevlerini yine sistemi kullanarak süresi içinde teslim edebilmekte ve değerlendirme sonuçlarına da yine sistem üzerinden ulaşabilmektedirler.

Öğretim üyeleri de; haftalık derslerini sisteme yüklemek suretiyle öğrencilerin derse hazırlıklı gelmelerini sağlamakta, böylece gerek örgün öğretimdeki öğrencileri, gerekse online eğitim alan öğrencileri ile senkronize ders yaparken dersin anlaşılma oranı artmaktadır. Sınavların sistem üzerinde yapılabilmesi ve hızlı bir değerlendirme ile sonuçları öğrencilerine sunabilmesini olanaklı kılmaktadır. BSU; Blackboard öğrenim yönetim sisteminin sınavları yerine üniversitenin kendi IT personeli tarafından geliştirilmiş olan adına Gradebook denen bir sınav sistemi kullanılmaktadır. Üniversite içindeki teknik destek elemanlarının sayısı az gibi görünse de, Blackboard öğrenim yönetim sisteminin donanım veya yazılım kaynaklı sorunları firmanın kendi destek personeli tarafından çözülmektedir. Üniversite; bunun için bakım anlaşması gereği, yıllık 100.000\$ gibi bir ücret ödemektedir. Böyle bir sistemin maliyeti yüksek gibi görünmesine rağmen özellikle uzaktan eğitim programına kayıtlı öğrencilerin ödedikleri harçlarla, örgün öğretimdeki öğrencilerin de harmanlanmış eğitim (blended learning) görebilmeleri mümkün olmaktadır.

Kısaca; iyi organize edilmiş bir uzaktan eğitim modeli ile eğitim öğretim maliyetleri düşürülebilir. Bu da öğrenciye daha kaliteli bir eğitim ortamı sunmak için, yaratılabilecek kaynak kullanımına bir fırsattır.

KAYNAKLAR

- Aşkar, P., Altun, A. (2006). İlköğretimde Bilişim Teknolojileri, Morpa, İstanbul, 975-284496-0.
- Belanger, F., Jordan, D.H. (2000). Evaluation and Implementation of Distance Learning: Technologies, Tools and Techniques, Ides Group Pub., 1-878-289-63-2
- Doruk, Z., (2005). *E-Öğrenme ve Kavramlar*, MM İstanbul, <http://www.mmistanbul.com/makale/title/e-ogrenme-ve-kavramlar> [Erişim: 28 Mayıs 2009].
- Guzley, R. M., Avanzino, S. & Bor, A. (2001). Simulated Computer-Mediated/Video-Interactive Distance Learning: A Test of Motivation, Interaction Satisfaction, Delivery, Learning and Perceived Effectiveness. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 2001 April, 6 (3): [On-line].
- Kalvo, D. (2002). *İçerik Yönetim Sistemleri: Teknolojinin Günlüğü*, http://www.techinox.com/82_icerik_Yonetim_Sistemleri.html [Erişim: 23 Mayıs 2009].
- Rovai, A. P.(2001). Building classroom community at a distance: A case study, *Educational Technology Research & Development*, 49(4):33-48.
- Singh, H (2003). Building effective Blended Learning Programs, *Educational Technology*,, 43(6), 51-54.
- Şentürk, N. (2007). *Öğrenim Yönetim Sistemi*, <http://neslihansenturk.blogspot.com/2007/11/renim-yonetim-sistemi.html>, [Erişim: 28 Mayıs 2009].
- Web LMS, <http://www.weblms.com.au/lms-compare.html> [Erişim: 28 Mayıs 2009].
- Wikipedi Özgür Ansiklopedi (2009). *İçerik Yönetim Sistemi*, http://tr.wikipedia.org/wiki/%C4%B0%C3%A7erik_y%C3%B6netim_sistemi [Erişim: 04 Haziran 2009].